

Előfizetési árak:

Egy évre . . . . . 5 frt — kr.
Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.

Szerkesztőség:

Kurcaparti-utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és az előfizetési pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetésekre nézve

a lap egy oldala 24 helyre van beosztva.
Egy hely ára 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatástól külön 30 kr.

Hirdetések Stark Nándor könyvkereskedésében is felvetetnek.

Bérmertelen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

Nyiltér-ben

minden egyes sor közlése 30 kr
Kéziratok vissza nem adatnak.

Megjelen hetenként háromszor:

vasárnap, kedden és pénteken reggel.
Egyes szám ára 4 kr.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

SIMA FERENC.

Előfizetések elfogadhatók helyben:

Stark Nándor és Schönhfeld A. könyvkereskedésében.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

A községi terhek megyénkben.

III.

Azok a számok, melyeket lapunk mult számának vezércikkében a megyebeli községek kirovására szembeállítottunk: mindenkit meggyőzhetnek arról, hogy vármegyénkben az adminisztrációs költségek az egyes községekben szinte elviselhetlen teherként neheznek az adózó polgárokra, míg vannak községek, melyek mondhatni szűz vállal nézik e községi terhekkel való küzdelmet.

Ez egy képtelen és tarthatlan helyzet; mert a közigazgatás oly állami közcél, melynél a terheknek arányosoknak kell lenni. Valamint az állami közkormányzat terhe az állami adók kirovására a teherviselési képesség elvén oszlik meg, éppen úgy kell a községi adminisztrációs terheknek is birtok és teherviselési képesség arányában megoszlan és pedig nem a helyi érdekek szálazásával, hanem az állami közterhek viselésének arányai szerint.

Ugy tudjuk, hogy a tervben levő állami közigazgatás, a közigazgatás terheinek viselésénél ezen elvet veszi bázisul. De ha nem venné; mert a nagy birtokosok érdekében mondva csinált községi szervezetet nem akarná megbolygatni, hogy az állami adminisztráció eszméje ez oldalról és ezen szempontból a nagy birtokosok ellenszenvével ne találkozzék, akkor a vármegyéknek kell befolyásuk egész erejével sikra szállni azért, hogy az uradalmi községek létesítésével az egyes városok és községek fejlődését teljes mértékben hátráltató állapotok megszüntetessenek, és pedig akként, hogy az uradalmaktól az önálló községi kormányzat, mint autonom jog, megvonassék. S minden uradalom és pusztá azon község területébe vonassék be, melynek az ugy geográfiailag, mint közigazgatásilag is legtermészetesebben képezheti alkotó elemét.

S ezt a vármegyének könnyű keresztül vinni; mert a községi törvény a község létfeltételét a községet alkotó független polgárok egy bizonyos számához köti. — Megmondja ugyanis, hogy a községi képviselő testület a község önálló polgáraiból választandó. — Nem kell tehát a vármegyének a kormány és országgyűlés előtt semmi egyebet kimutatni, mint azt, hogy Mágocs, Derekegyháza és Sövényháza községe nem egyéb, mint egy-egy uradalom. S ezekben teljesen hiányzik a község megalkotásához törvény szerint megkívánt független elem.

Mert hogy csinálják meg ezek a községek a képviselőtestületet? Az uradalmi tisztekből. Hiszen az uradalmi tisztek kifogástalan, derék uri emberek, s intelligentiájukkal

nagyban gyakorolhatnának egy oly község jólétére, előhaladására befolyást, melyben ők polgári felfogásuk és meggyőződésüknek szabad érvényesülést engedhetnének.

De kérdeni vagyunk bátrak, hogy az az uradalmi tiszt, Mágocson, Derekegyházán, vagy Sövényházán, a községi kormányzatban ura-e saját véleményének, ugy szavazhat-e, amint az ő meggyőződése hozza magával?

Nem! Neki felfogását az uradalom tulajdonosának akaratához kell szabni.

Hogy p. o. egy aktualis megyei kérdésből hozzunk fel példát: Csongrádvármegye most vasutat akar építeni H.-M.-Vásárhelyig. Ez a vasut átszeli Derekegyházát is, melynek van községi képviselőtestülete, s a melynek határoznia kellene törvény szerint a felett, hogy ez a község mivel járul a vasúthoz? Az uradalmi község képviselőtestületét megalkotó uradalmi tiszt urak hiába óhajtják a vasutat, hiába látják be ennek szükségét, hogy létesüljön, egy fillért sem szavazhatnak meg, ha a gróf azt mondja, hogy nem szabad!

Ott van a távirda. Átfut Mágocs és Derekegyházán. A községnek csak egy pár száz forinttal kellett volna hozzájárulni, hogy az állam a távirdát felállítsa. Talán az uradalmi tisztek nem szívesen szavazták volna meg a község részéről, az állam által kívánt szerény összeget? Örömmel, két kézzel: de nem lehetett; mert a gróf azt mondta, hogy nem szabad!

Oly község tehát, melynek tisztikara és képviselő-testülete nélkülözi a függetlenségnek még árnyékát is, csak a törvény brutális kijátszásával tartható fenn. — Ennek léteznie úgy, amint ma van, nem szabad, nem lehet.

Teés és Fábian községéről pedig nem is kell beszélni. Ez csak papiron és a geográfiaiban létezik; de tényleg ilyen nincs. Szentes ennek bekebelezése iránt már évekkel ezelőtt megtette a vármegyénél a lépést. De a vármegye hallgat, ráfeküdt e kérdésre; Szentes azonban emelje fel szavát újra; mert az türethetetlen, hogy egy mondva csinált község tovább is Szentes testén éljen.

Ezek az állapotok türethetelenek és tarthatlanok. De Szentesnek kell ezek megszüntetése iránt a küzdelmet felvenni: mert ezt a vármegye mai vezetésétől várni nem lehet!

Az a Szegedmegye.

Azt az eszmét, mely mind szélesebb körben hódít tért, hogy Szentes önálló törvényhatóság legyen, mint ezt lapunk mult számában is láttuk, a szegedi lapok szeretik olybá tekinteni, hogy ez előkészítése Csongrádmegye felbomlásának és egy Szegedmegye megteremtésének. Ezt mi egy kapzsi ember szemképrázatánál egyébnek nem tekintjük és

ezért a „Szegedi Napló“-t figyelmeztetjük arra, amit már egyszer megirtunk:

„Számoljunk első sorban is azon mondva csinált aggálylyal, hogy Szentes, ha önálló törvényhatóság lesz, elveszti a megyeszékhelységgel járó előnyöket.

Nézzük, hogy áll itt a helyzet? — Ugy, hogy a tervben levő közigazgatási területrendezésnél Szegedvármegye vagy elnyeli Csongrádvármegyét, vagy nem; ha elnyeli, akkor Csongrádvármegye ugyis megsemmisül és Szentes rendezett tanácsu város szervezettel nem Csongrád-, hanem Szegedmegye fenhatósága alá kerül, s ha sikerül, vagy lehetséges oly területbeosztás, hogy Csongrádvármegye a Szeged érdekéből csoportosítandó területek elvonása által, a szomszéd Pest, Jász-Nagykun-Szolnok- és Békésmegyékbe kárpótolhatnák, akkor a közigazgatási területek egészséges csoportosíthatása érdekében ugyis megmarad Csongrádvármegye, s ennek Szentes lesz a székhelye, ha Szentes önálló törvényhatóságával kivonta is magát a vármegyei közigazgatás keretéből. Tehát Csongrádvármegyét a tervben levő területbeosztásnál nem az tartja fen, hogy Szentes megmarad-e a megye megutált gyámsága alatt, s Szentesnek megyeszékhelységét sem az biztosítja, hanem az, hogy miképen lehet Szegedvármegye területét ugy körvonalazni, hogy Csongrádvármegye más irányban fejlesztendő területnyújtás és szélesítés által a közigazgatás érdekéből fentartassék. Szóval, ha Szegedmegye mellett a közigazgatás érdeke megköveteli Csongrádvármegye fentartását, akkor ez megmarad minden területrendezéssel szemben is, és annak Szentes lesz a székhelye minden körülmények között; mert egy, a tiszáninnei részek kombinálásával fentartott Csongrádvármegyének egyedüli természetes székhelye, központja csak Szentes lehet, mely különben is geográfiai fekvése által természetes, kulturájával pedig elutasíthatlan központjává lett a szomszéd vidéknek, s e központiságot és az ezzel járó előnyöket Szentesről már nem vonhatja el semmiféle területrendezés a világon!

Mert Szegvár, Csongrád és Kun-Szent-Márton tartoznának bár közigazgatásilag Szegedmegyéhez; közforgalmuk iránya Szentesnél fog összefutni minden körülmények között. Szentes tehát, ha előnyei vannak, azt saját geográfiai fekvésének, óriási arányban fejlődő kulturájának köszönheti s nem annak, hogy Csongrádmegyének a székhelye, sőt Csongrádmegye köszönheti Szentesnek, mint egy emporiális vidéki központnak, hogy eddig Szeged abszorbeáló törekvései által el nem nyeletett. Tehát az a helyzet kérelhetetlen logikája, hogy tekintet nélkül arra, hogy önálló törvényhatóság lesz-e Szentes, vagy nem, az új területbeosztásánál vagy szükség van közigazgatási érdekéből Csongrádvármegye fentartására s akkor az új területek adásával, tehát határainknak Pest-, Jász-Nagykun Szolnok- és Békésmegyék felé való terjesztésével fen fog tartatni; vagy nincs, illetve nem lesz reá szükség s akkor meg fog szűnni, ha százszor benne maradna is Szentes. — S ez utóbbi

esetben, ha valami megmenthetné Csongrád-vármegyét, ez kétségtelenül Szentes városa volna; de Szentesnek a kinevezési rendszerrel szemben előbb való saját kormányzatának a népképviselői alapján való függetlenítése, mint fentartása egy vármegyének azért, hogy legyen hol egy minden függetlenséget nélkülöző elemekkel Szentes város törekvéseit leszavaztatni.

— **A Vaskapu szabályozása.** A Vaskapu szabályozási munkálatai serényen folynak. Különösen a Jucnál alakul érdekesen a munkálatok menete. Az itt kirobantandó rész az a 60 méter széles és 680 méter hosszú csatorna, melynek keresztmetszetét korábbi hivatalos szandirozások hiányában, most kell felvenni. Az eredetileg készített robbantó-hajó helyett, mely igen nehézkesnek bizonyult, itt most egy egyszerűbb és egyszerűbb lesz alkalmazva. Ez a robbantó hajó áll egy nagyobb bárkából, mely tutajt vontat. E tutajról lesz a koronkény robbantandó helyen lebocsátva a szükséges robbantó töltés. A töltények rögzítése az óriási áramlat mellett kezdetben majdnem lehetetlennek tetszett a zuhatagban. Az áramlat mellett a terep minősége is sok akadályt képezett a csatornában a robbantó töltés elhelyezésére. A csatorna nyílásánál ugyanis nincs komplex sziklapad, hanem a robbantandó mélységből itt-ott mered rendetlenül egy-egy sziklacsucs, melyek néhány ctmr. magasak; de mégis el kell őket távolítani. A csatorna további menetén mindenesetre emelkedik a sziklaterep és 1—1½ mtr. magas zátonyokat képez. A robbantás itt könnyebb és biztonságosabb és csak, ha a talphoz közelednek, kell nagyobb robbantó töltéssel dolgozni.

E helyen a „Gigantic” nevű új robbantó anyaggal egész sor igen szép eredmény lett elérve. Az egyetlen nehézséget a töltények elhelyezése képezte; de ez a probléma is meg lett oldva. Egy szakember kigondolta a mélyítésnek egy egyszerű módját, melynek segítségével ott lehet elhelyezni a töltényeket, a hol szükséges, a nélkül, hogy közvetlen úgy kellene őket tartani, mint a Lauer-féle módszernél. Egy klgm. Gigantic-kal egy kőbmr. szikla lesz porrá változtatva; ehhez a legjobb esetben legalább 5 klgm. első-minőségű dynamit lenne szükséges. Egy helyen 7 töltény lett ezen robbantó szerből elsúlyesztve, és a robbanás 88. nsz. mtr.-nyi területre terjedt, mi

mellett 10½ kőbmr. szikla teljesen eltávolított s ezenfelül mintegy 12 kőbmr. kavics készült.

A fentebb vázolt robbantó hajón kívül (szabadon fekvő robbantó tölténnyel), még a következő rendszerek vannak kísérletképp alkalmazva:

1. Egy Gilbert-féle furó-hajó, mely négy lábón áll s melyről a furt lukakat készítik és töltik, mire a hajó tovább megy, a robbantó aknáknak pedig vilamossággal lesznek meggyújtva.

2. Egy Demarteau-féle furó hajó, hasonló a Gilbert-féléhez, csak hogy ez nem négy, hanem csak 3 lábón áll.

3. Egy Lobnitz-féle mechanikai sziklazúzó készülék. Ez a készülék egy, 6 tonna-súlyú acél-véső 5—6 mtr. magashól a sziklára ejt és széthuzza azt; a tömegek egy, a hajón létező kotrógép segítségével lesznek eltávolítva.

Mint látjuk, sem fáradság, sem költség nem lesz kímélve, hogy a robbantó technika legújabb vívmányait allítsák ezen nagyszerű vállalat szolgálatába. Midőn néhány héttel ezelőtt a magyar állam vezetői az Al-Dunán való megjelenésük által a munkálatok megkezdésének nagyobb fényt adtak, Európa egész közvéleménye biztosította hazánkat rokonszenvéről a munka sikerét illetőleg. Ez bizonyítással buzditás lesz megkettőzött buzgóságra és csüggedetlen erélyre mindazoknak, kiknek része van e műben. A munkálatok eddigi haladása ily értelmű erős ígéretnek látszik s bizonyítással mindenki örömmel veszi tudomásul.

Helyi és megyei hírek.

— **Vasutügyi bizottságunk** nevében Sarkadi Nagy Mihály polgármester f. hó 4-én feliratot intézett a m. kir. államvasutak igazgatóságához, melyben a vasutunkon gyakorta előforduló, immár tűrhetetlenné vált rendetlenségek elenyésztését kéri. A felirat egész terjedelmében a következőleg hangzik:

„A vasutunkon folyton előforduló visszasságok, rendetlenségek miatt már több ízben emeltünk panaszt és kértünk orvoslást a tekintetes igazgatóságnál, azonban úgy látszik, meghallgatást és orvoslást panaszunk nem talált; mert a visszasságok és rendetlenségek nemhogy elenyésznek, vagy csak fogyának; de sőt szaporodnak és napirenden vannak annyira, hogy már-már az fog csodás kivétel lenni előtünk s egész megdöbbenést kelteni, ha valami rendet tapasztalunk.

Számtalanszor emeltünk már panaszt a vas-

nyomorult drótszálon függ az élete? Ezt vágyom tudni?

— No, de ne is beszéljünk róla, — mondá Juhász János, — befejezett dolog, hogy megyünk, most már nem bánom, akármi lesz!

— Tegyen legalább végrendeletet! — mondá a köztünk ülő főszolgabíró mosolyogva, ki még mindig azt hitte, hogy mikorra indulni kell, mindannyiúnknak el megy a kedve a légi uttól.

— Végrendeletet? — mondá a mi nyilvántartó barátunk, kinek most már egészen megszilárdult a bátorsága, — nem én, inkább eldőlök, hogy: „Meghalt a juhász, oda a juhász! Ki mondja már a kutyának — Sajó ne!”

S azután úgy is tett, amint mondá.

Kobjalka pályamérnök ott halt velünk a szalodában, hogy velünk együtt legyen mindaddig, míg a levegőutat meg nem tettük.

Reggel öt órakor felkeltünk, megreggeliztünk és gyalogosan kimentünk a vasgyárhoz, hol a sodronypálya kiindulási pontja van.

A csillék, melyekben az utat megteendő voltunk, külön ki voltak készítve, valamivel nagyobbak a rendes szállítókosaraknál. — Egy kosárba két ember csak szorongva fér el.

Juhász János kikötötte, hogy ő csak akkor indul utra, ha ő ül egy csillékben a mérnökkel. (Bizonyosan azt hitte, hogy aki a pályavezetővel megy, azt kevesebb veszély fenyegeti.)

— De nekem nagyobb szükségem van a mérnökre, — mondám, — mert én utképeim számára jegyzeteket akarok tenni, s ha ő nem velem jön, akkor ki fog nekem az egyes tájak iránt felvilágosítást adni?

utunkon tapasztalt lassu menet miatt, mely valóban arra indítja közönségünket, hogy a sokkal gyorsabban járó kocsin, vagy ha még gyorsabban akarnak közlekedni, Csongrád felé, az osztrák államvasuton utazzanak. Mi magunk is, a vasutügyi bizottság tagjai, kik pedig már hivatalból is hivei tartozunk lenni s hivei is vagyunk vasutunknak, sürgősebb ügyeinkben, dacára annak, hogy Csongrádig 12 kilométer utat kocsin kell megtennünk, vasutunk lélekölő unalmas lassu menete miatt, többször Csongrád felé utazunk Budapestre. — Azonban nemcsak ez a baj, hanem az is, hogy a vonat az egyes, még a legjelentékenyebb állomásokon is, meszeszerű hosszú ideig tartózkodik, a nélkül, hogy valami oka látszane annak, hogy miért van ez? — Ezenkívül, eltekintve attól, hogy a leghasználtabb, ócska, kimustrált vagonok kerülnek vonalunkra — ami bizony az utazási kedvet nem nagyon emeli — maga a mozdony is oly rozoga, hogy az utazó nem halál benne elég garanciát arra, hogy csak a legelső állomásig is képes legyen bevászorogni, s ép ezért megtörténik, hogy többen még a pályaudvarról is visszafordulnak s Csongrádon át, az osztrák államvaspályán folytatják utjukat s egy csepét sem bámul Stephenson találmánya felett. Ezen gyarló gépek miatt történnek aztán olyan esetek, mint pl. az, hogy egy vonat egy, a sineken fekvő kis csomó kukoricaszár miatt kénytelen megállni, nagyobb szélfúvás, eső, vagy havazás esetén pedig egyáltalán képtelen utját folytatni, de még rendes időben is gyakran megtörténik, hogy a vonat 2, 3, sőt csak 4 órai késéssel érkezik állomásunkra, természetesen az utazó és várakozó közönség bosszuságára s vasutunk életképességének rovására.

Hiba és vasutunkra nézve szerfölött nagy hiba az is, hogy a vagonok csekély és a küldemények nagy száma, miatt gyakran oly küldemények is hevernek több napon át a szentesi állomáson, melyek e miatt a megromlásnak vannak kitéve s így a legtöbb esetben el is romlanak, miből önként következik, hogy a szállítási kedv ezen vonatról eltereltetik s azt vagy a vízi, vagy Csongrád felé, az osztrák állami vasutakra irányítja.

Hátrányos a forgalomra nézve azon körülmény is, hogy a szentesi állomáson ugyszólván csak egy számbavehető munkaerő van: a főnök. Mert az itt alkalmazott nópénztárnok csupán a személyi pénztárt kezel s ezenkívül az összes munka a főnök által végeztetik, aki mellé van ugyan adva egy gyakoronok, de ez teljesen tapasztalatlan lévén, betanításig inkább gátul, mint segítségül szolgál a főnöknek munkái végzésében.

Kérelmünket a fentiek alapján a következőkben terjesztjük elő:

A vasut jövedelmezőségének emelésére feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy a vonatok menete gyorsítottassék, s egyszersmind hogy a vonatok az egyes

Juhász Jánost az én írói igényem nem volt képes követelésétől elállítani, engednem kellett, s beérnem azzal, hogy ami kedves Kobjalka barátunk megígérte, hogy majd ha valamit meg akarok kérdezni, kurjantsak neki, s ha hanggal érem, hát szívesen ad felvilágosítást.

Végre felcsatolták a csilléket. Hogy ruhánkat a szenes portól fekete kosarak el ne keverjék, átöltözködtünk munkás-zubbonyba és hogy a toalett összhangja meg legyen, egy-egy munkás-kalapot is nyomtunk fejünkre.

Az első csillékben Juhász János Kobjalkával, a másodikban én és Fábrián-Tóth István foglaltunk helyet.

A mérnök megkérdezte, hogy mentő-kötelek és derék-horgokat viszek-e magammal, mert a nyilvántartó már felszerelte magát velők?

— Nekem nem kell semmi, — mondám. — En kálvinista ember vagyok, hiva a predesztinációnak, s ha az van a sors könyvébe megírva, hogy ilyen levegőpálya közben halok meg, akkor az ön horogjai és mentőkötelei, kedves mérnök ur, nem segítenek sajtam.

A mérnök mosolygott s bár nem szólt semmit, azt sejteté velem, hogy ha komoly szerencsétlenség adja elő magát, akkor bizony azok a szerszámok, melyekkel az én nyilvántartó barátom felszerelte magát, valóban nem segítenek.

Reggel 7 óra volt, mikor a csillékbe ültünk és utra keltünk. A két csille 40 méter távolságra lógott egymástól a kötélben, a levegőben uszva.

A kiindulásnál mintegy két méter magasan csüngnek a csillék s ily magasan haladnak 50—60

A „SZENTESI LAP” TÁRCAJA.

Erdélyi képek.

VII.

Egy fél nap fen a légben.

Mikor már befejezett dolog volt, hogy a sodronypálya beüzemelését megteesszük s a Vajda-Hunyadra kirándult társaságnak nem sikerült bennünket ezen, esetleg nagy veszélyrel is járható utról lebeszélni, — miután ezen pálya személyi közlekedésre nincs berendezve, sőt a köteles hivatalos utazáson kívül nem is szabad rajta utazni s a pálya személyzetén kívül álló idegeneknek meg is van tiltva, — a társaság egy tagja Várady főszolgabíró beavatkozását kérte ki, hogy e rendőrelles utat életbiztonsági szempontból tiltsa be s tegye lehetetlenné, hogy mi a levegőben utazzunk.

Az öreg főszolgabíró látva azt, hogy én ellenállhatlan vágyat érek ezt az utat megtenni, kijelenté, hogy ő nem vesz tudomást az egész dologról. De nekem private azt mondá, hogy inkább jöjjenek el a télen medvére vadászni; mert az szelidebb multság. Ő ugyan bele nem ülne abba a csillékbe avégből, hogy a Zalasd és Bloszka-völgy felett végig uszson, Hunyad váráért.

— Lásza, kedves főszolgabíró ur, — mondám, — épen ez teszi előttem becessé ezt az utat. Földön, hegyen, vizen, vasuton jártam; de levegőben még nem. Ezt is meg kell próbálni. Fen a levegőben, szinte láthatlan magasban a völgy felett. Ebben van az inger, ez az, ami vonz. Minő az az érzés, mely ott fen el fogja az ember lelkét, mikor csak egy

állomásokon sokkal kevesebb ideig maradjanak, mint eddig. Több újabb, tiszta és kényelmes vagonokat; de különösen jó karban levő és megfelelő erejű mozdonyokat kérünk s egyszersmind azt, hogy a szükséghez képest, külön tehervonatokat is indítsanak állomásunkról. Ugyancsak kérjük, miszerint állomásunkra megfelelőbb munkaerőt alkalmazni méltóztatnék; mert a jelenleg alkalmazott munkaerővel jó munkát a személyzettől kívánni nem lehet. Mely kérelmünk szíves meghallgatásáért s elvégre némi intézkedésért esdve, vagyunk tisztelettel (Következnek az aláírások.)

— **Az Emke** szentesi főkegyeletének az eddig beérkezett gyűjtőívek alapján 10 alapító, 112 rendes és 297, tehát összesen 419 tagja van: Tagdíjak és egyéb adományok címén eddig 438 irt 33 kr. folyt be az egyesület pénztárába, mely összeg 5 $\frac{1}{2}$ % kamattal a Csongrád megyei Hitelszövetkezettel van gyűmölcsözőleg elhelyezve.

— **A serház lebontása.** A serházi épületeket közelebb le fogják rombolni. A gazdasági szakosztály ugyanis f. hó 10-én délután megvizsgálván az épületeket, a közelebb tartandó városi közgyűlés elé azon javaslatot fogja terjeszteni, hogy mirtán a serházi épületeknek a kijavítás csak több ezer irt költséggel volna eszközölhető s mert ezen épületek értékesítésére különben sem talál alkalmas modus vivendót, lebontassanak.

— **A gazdaközönség figyelmébe.** Gyárfás Dezső, a csongrád megyei gazdasági egyesület titkára, fáradságot nem ismerő tevékenységet fejt ki a végből, hogy az egyesület tagjai részére szükséges gazdasági gépek s egyéb eszközök beszerzése körül, a hazai gépgyárosoktól minél nagyobb percent-kedvezményt eszközöljön ki. Fáradozásainak már is sikere, amennyiben a legtöbb gépgyáros hajlandó az egyesület tagjait árkedvezményben részesíteni, ha a titkári hivatal által igazoltatik, miszerint az illető tagja a csongrád megyei gazdasági egyesületnek. Ezenkívül egy gazdasági gépgyárnak Szentesen leendő felállítását is elhatározták. A raktár számára, mely a Kurcán tul levő iskolai épületben van, tegnap érkezett meg az első szállítmány: 1 vető-, 1 szecska-, 1 répavágó gép és egy Lake-féle borona. E körülményre azzal hívjuk fel a gazdaközönség figyelmét, hogy e kedvezményt az egyesületbe való belépés által bármikor biztosíthatják maguknak.

— **Vasuti mizeriák.** November 9-ike örökre nevezetes nap lesz a szentesi vasut történetében. E napon ugyanis két gép mondta fel utközben a szolgálatot s legalább 600 utas atka szállt az üzemben tartó államvasutak igazgatóságának fejére, mint amely előtt már, ugylátszik, hasztalan minden kérés, könyörgés, s végre is egyenesen Baross miniszterhez kell a vasutügyi bizottságnak orvoslásért folyamodni, ha a vasut elektéppességét kockára nem akarja tenni. A nevezett napon ugyanis Kunszentmártonban

méter hosszú uton; de itt egyszerre egy mély völgy, a Zalasd-völgy nyílik meg a pálya alatt s az ember néhány perc múlva 180 méter magasban halad, uszik a völgy felett. — Midőn az ember a mélységbe tekint a levegőben egy drótszálon himbálódzó vas-kosárból, mely csak derékig fogadja be az embert: önkéntelenül imára nyílnak ajkai, s ha vannak a földön, akiket szeret, azokat mind maga elé idézi az ember lelke.

Kobjalka visszakialtott:

— No, direktor ur, hogy érzi magát?

— Ugy érzem, hogy közelebb vagyok istenhez, mint rendszeren szoktam lenni!

Ismét a mélységbe vetem tekintetem, hol a Zalasd vize, mint valami ezüst szalag huzódik végig. Mar tul estem azon rendkívüli elfogultságon, mely pillanatra megbénítja az ember gondoikozási képességét, s kezdém szemlélni a gyönyörű, isteni képek ezen változatát, melyet e fenséges tájék nyújt, hogy gyönyörködtesse, kápráztassa az ember szemét és lelkét.

Tüdom tele van a tiszta, fenséges levegővel, mely éltet és szinte felemel.

Két-három völgy felett átszállunk és egyszer csak elérünk egy állomást, fen a hegyek tetején. „Kacénás“-nak hívják; de Juhász János még ma is Maecenásnak hívja, mert a levegőpályán itt szabadult meg lelke néhány percre a rendkívüli ut által okozott lelki szorongatásoktól.

Azért nem mondom, hogy magam is nem megkönnyebbülve éreztem magam, mikor a csillékből kiszálltam s lábam a hegyen földet ért. Valóságos földet!

országos vásár lévén, a reggeli vonattal legalább 300 ember igyekezett Kunszentmártonba, azonban a gép már a szentesi szőlők alatt, Szántó Daniel földjénél géptörés következtében felmondta a szolgálatot, s így, akiknek halaszthatatlan dolguk volt Kunszentmártonban, gyalog, vállraakasztott batyuval kellett folytatni az utat, vagy akinek erre nem volt hajlandósága, bevárni, míg a segédmozdony Szolnokról megérkezik. Elképzelhető az utasok bosszúsága; zuglódtak és követelték vissza pénzeiket. Ezen géptörés következtében a fél 9 órai vasut csak délben érkezett be Szentesre. — Hasonló malheur érte a délután Szolnokról jövő vasut utasait is. A kis kávépörkölő ugyanis mindjárt Szolnokon hasznavehetetlen állapotba jutott s szintén géptörés következtében volt kénytelen vesztetelni az uton, s mire segély érkezett, az idő annyira előrehaladt, hogy a vonat 4 óra helyett esti 7 órakor érkezett csak be a szentesi állomásra, a Kunszentmártonban felszaporodott pár száz utassal együtt, az utasok és hirlapolvásóközönség nem csekély bosszúságára. — Újabb intő példa példa e két eset arra, hogy az államvasutak igazgatósága végre-valahára fontolóra vegye e türelmetlen állapotot s mielőtt komolyabb pénzügyi bajok háromolhatnának belőle városunk közönségére, a szükséges intézkedéseket minden irányban megtegye.

— **Állatveszedelem.** A mindszei járás főszolgabirojától f. hó 7-én vett értesítés szerint, a Magocs községhez tartozó Árpádhalm és Zoltántér nevű uradalmi gazdaságokban a száj és körömfájás betegség a szarvasmarhák között fellépett.

— **Választás.** Csany községében Tóth Lajos elmozdításával megüresedett irnoki állás f. hó 6-án töltetett be választás útján. Az állásra Tábit Menyhért, eddigi h. irnok választott meg egyhangulag.

— **Egzengés, villámlás.** F. hó 9-én este fél 8 órakor egzengéstől kísért villámlás volt látható a délkeleti égbolton. Többen ezt a kesői égináborut is hosszu ósz egyik jelének tartják.

— **200 frt jutalom.** Györgyi István orosházi lakostól f. hó 6-án virradóra egy sárga, 4 éves herélt, csillagos; két hátulso lábán kesely, bal pofáján G bélyegű, — egy világos pej csödör, 2 éves, csillagos, két hátulso lábán kesely, bal pofáján G bélyegű, s végül egy sárga csödör, 1 $\frac{1}{2}$ éves hóka, mind a négy lábán kesely, bal pofáján G bélyegű lovakat, szerszammal együtt, ismeretlen tettesek elloptak. Karos fél Sarkadi polgármesterhez intézett levelében, 200 frt jutalmat biztosít a nyombautasítónak.

— **Követésre méltó.** A „V. K.“ közelebbi számában a következőket olvassuk: „A népszámlálás alkalmából a rendőrkapitány mindazokat, kik a városban laknak és vadházasságban élnek, ha köztük az egybekelésre nézve törvényes akadályok nincsenek és különösen ha gyermekeik vannak, házasságra szólítja fel. — Hasonló intézkedés nálunk sem ártana, azért ezen körülményre felhívjuk az illetékes körök figyelmét.

— **Rendőri styl.** A makói főkapitánytól érkezett rendőrségünkhöz a következő hivatalos körözüvény: „F. évi október 29-én a makói határban egy világos pej, kissé csillagos, első ballában H. bélyegű kanca ló találtatott bitangásban. Ki nem sajátítás esetén Makó város székházánál f. hó 26-ik napján délelőtt 9 órakor el fog árvereztetni. Makó, 1890. nov. 7. Csere s ny é s, rkapitány.“

Hírek a szomszédból.

— **H.-M.-Vásárhely és a fogyasztási adó.** H.-M.-Vásárhely városi törvényhatóság bizottsága f. hó 7-én a fogyasztási adóberlet tárgyában rendkívüli közgyűlést tartott és elhatározta, miszerint a fogyasztási adó-berletet csak egy tartja meg, ha azt az állam, szemben a pénzügyigazgatóság 66749 frt 61 kr követelésével, 48337 frt 46 kr. évi haszonbérért átengedi, különben kénytelen azt az árverési tárgyaláson 55684 frtos ajánlatot tett Ratkovics Ferencnek átengedni.

Hazánk és a főváros.

— **Az Ugron-párt lapja.** Mióta a függetlenségi pártban megtörtént a szakadás, folyvást emlegettek, hogy az Ugron Gábor vezetése alatt kivált képviselők politikai nézetek képviselésére lapot fognak indítani a fővárosban. Rebesgették egyidőben, hogy a legtekintélyesebb vidéki pártlapok egyikét, Bartha Miklós Ellenekét átköltöztetik Kolozsvárról Budapestre. Ez azonban nem történt meg. A pártnak azért mégis lesz nemsokára lapja. A Fővárosi Lapokban olvassuk, hogy újévvel — hír szerint — új politikai napilap indul meg Budapesten. Az új lap címe: „Új Idők“ lesz. Kiadója Ugron Gábor orsz. képviselő.

— **A mezőhegyesi cukorgyár.** A Mezőhegyesen tavasszal leéget cukorgyár immár teljesen felépült és a gyártást október hó 30-án teljes erővel

meg is kezdte. A gyár, ha teljes berendezésével dolgozik, 6000 mázsa répat dolgozhat fel naponta. Az állami ménesbirtok területén ez évben 2000 katasztrális hold cukorrépával vettett be a gyár számára, mely terület megmunkálására 2300 föl földi nyári munkást vett igénybe, kik ott május hó elejétől egész október hó végéig tartózkodtak. A hatalmas munkás csapatok nov. 1-én két külön vonattal 55 vagonban szállítottak haza Nógrád-, Nyitra és Trencsen-megyébe. A cukorrépa termés a nagy szárazságnak dacára, jó középszerű volt, egy keskenyágányú gőzpálya, mely a ménes birtokot behalozza, közvetíti, 5 kis mozdony és 180 teherkocsi segítségével a répa beszállítást a gyárhoz. Végre felemlíthető hogy a vasut állomáshoz közel fehérv gyár a mezőhegyesi pályaudvarnak villany világítást szolgáltat.

— **Hetvenötezer métermázsa puska-por.** A közös hadügyi kormányzat a Nobel dinamitgyár társasággal 75,000 métermázsa füstelen puska-por szállítására kötött szerződést. A szállítás 1891. évi március elsején kezdődik s öt évre van szétosztva. Az egész lőpor-mennyiség hét millióba kerül s arát a gyártáshoz szükséges anyagok piaci értéke szerint fogják időről-időre megszabni.

Külföld.

— **Orth János eltűnése.** Az eltűnt János főhercegnek Temes megyében is van egy kisebb birtoka, a melyet egy régi gazdatisztje igazgat. A földesur időről-időre irásban küldött utasításokat a jóságigazgatónak, de most hónapok óta mitsem irt neki. A jóságigazgató nemrég fölment Bécsbe s a burgban kért utasításokat. Gazdája hollétéről ott sem kaphatott értesítést; csak annyit mondtak neki, hogy a jóságot igazgassa ezentul is úgy, a hogy eddig kormányozta. — Mint Bécsből táviratozzák, Orth János végrendeletének egy másolatát az udvari es állami levéltárban őrzik. Ha ujesztendeig nem érkezik biztos hír az eltűnt főhercegről, halottá fogják őt nyilvánítani.

— **Új magyar lap Amerikában.** Omaha városában, az északamerikai Unio Nembraszka államának fővárosában, magyar lap indult meg „Magyar Hon“ címen. A lap első száma kijelenti, hogy határozottan ellene lesz az európai bevándorlásnak s csak az lesz az igyekezete, hogy az Amerikában kinn lévő magyarokat nemzetiségükben és az anyaországhoz való ragaszkodásukban megtartsa.

— **A kövér Jozsefn.** Berlin legsúlyosabb hölgyét utólerzte a sors keze; a rendőrség megtiltotta, hogy a „legkövérebb pincérnőt“ látványosság gyanant mutogassák. A csinos, de sokkal kövérebb, mint szép pincérkisasszony, gazdája reklámjai szerint 520 font nyomott. A rendőrség most megtiltotta, hogy hirdetési cédulákat osztogassanak és fenyképeket alitassanak ki. Meg is mérettek a hölgyet és ez alkalommal kitűnt, hogy nem 520, hanem 320 font a súlya. A berlini néphumor ennek következtében azt hangoztatta, hogy ezentul az óriási hölgyeket hitelesen kell megmérni és reájuk kell nyomni a mértékhitelítő hivatal pecsétjét.

— **Fekete palota.** Amerika egyik legnagyobb községén vidéken County-Napelló fővárosában, Ottumovában szénpalotát építenek, nagy termekkel, kupolákkal és magas toronnyal. Hossza 230 lábnyi lesz. Szabályosan faragott széndarabokat használnak hozzá s vörös cementtel ragasztják össze. A palota nem ideiglenes épület lesz, hanem allandó s egyszersmind bányászati muzeumul szolgál, melynek egyik része köszönbányát fog mutatni, feltüntetve a szénbányászását. A toronyban pedig emelő gépet helyeznek el, melyen alá lehet szállni és feljönni, mint a tornákban. A másik részét mulató termék foglalják el. A legnagyobb terem színházi előadásokra, hangversenyek számára lesz fentartva. A fekete palota már rövid idő alatt felépül.

Különfélék.

— **Divatos ötlet.** A divat is kezd immár kimerülni. Négyezer év óta tőri a fejét mindenféle leleményen; nem csoda, hogy nehéz mar neki új ötletre akadni. De azért próbálkozik, hogy nem-e tudna valami soh' sem látott utat létrehozni valahogy. Legújában azon mesterkedik, hogy az idej farsangot lepje meg egy új eszmével. A dolog, persze nehéz, nehéz. Az urakon nehéz reformálni valamit, mert képtelen, makacs hűséggel ragaszkodnak a klakk, frakk, lakk harmegységéhez. A nők már meg ugy összevissza voltak farsangilag reformálva, alulról felfelé s felülre lefelé, hogy nehézt rajtok valami új módosítást tenni. Az uszályt elvágni vagy megtoldani: unalmas dolog immár. A rnha mélyebb kivágása pedig lehetetlen. — Mit tegyen hát a szegény, ötteteiből kifogyot divat? Kapja magát s kiadja a jelszót, hogy — kalapban kell bálozni. Igen, ez a legújabb divatötlet. A báli ruhához megfelelő kalapot viselni menyecskéknak, lanyoknak egy-

aránt. — Hogy a hölgyeknek tetszeni fog: az bizonyos. Az urak azonban alighanem görbe szemmel fogják nézni, hogy már nemcsak otthon, de a bálteremben is a nők akarják viselni a kalapot.

Ipar, kereskedelem, gazdaság.

— **Gyapjuüzlet.** Budapest, nov. 8. A már mult héten kezdődött s e héten véget ért Lipótnapi gyapjuvásárt a katonai posztószállítók csaknem teljes számban látogatták. Fésűs gyapjut azonban egyáltalán nem, szövet- és jobb minőségű posztógyapjut pedig csak kevesen kerestek. Míg tehát katonai posztógyapjában élénk üzlet fejlődött ki, szilárd irányzat mellett, jobb fajta szövetgyapjában jelentéktelen volt a forgalom. A középminőségű gyapjut, melyet azelőtt kártoly- és kereskedelmi célra vásároltak, ezuttal a szállítók szedték össze, kiknek szükséglete egyáltalán nagyobbnak mutatkozott, mint várták. Középfinom és finom gyapjura nézve a gyapjuvásár nem bírt jelentőséggel, e fajtaikat a szükséglethez képest a vásári időn kívül vásárolják. Homoki gyapjában nem volt forgalom, a mint általában pang az üzlet mindama gyapjunemekben, melyeket

a kivétel számára szoktak vásárolni. Eladatott mintegy 4500 mm., többnyire bácskai kétnyiretű és nyári gyapju a következő arakon: Jobb minőségű szövetgyapju 84—87 frt, bácskai 57—62 frt, hegyi téli gyapju 71—77 frt, fehér nyári gyapju 70—76 frt, tiszai téli és nyári gyapju 58—63 frt, hevesi téli és nyári gyapju 65—62 frt., középminőségű egynyiretű 72—79 frt, könnyű egynyiretű 62—72 frt, kissé hibás egynyiretű 63—65 frt, könnyű nyári gyapju 50—53 frt, cigánygyapju 54 frt, cáklygyapju 35 frt.

— **Sertés-üzlet.** Budapest, nov. 7. Az üzlet lanyha volt és az árak csökkentek. — **Heti átlagárak:** magyar válogatott áru 360—320 kilogramm nehéz 43—43½ kr, 180—260 klg nehéz 44—44½ kr, öreg, 300 kilogrammon tul, 41½—42½ kr, vidéki sertés 42—43 kr, szerb 40—42½ kr tiszta kilogrammonkint. Páronkint 45 klg. ételsuly levonás és 4 százalék engedmény szokásos. — **Eleségárak:** Tengeri 6.95, árpa 7.35 Kőbányán átvéve.

Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság”, november hó 9-iki száma a következő tartalommal jelent meg: „Moltke” (Arcképpel.) „Levél Jakab Odónnek. Emlékezése „Nyár”-ról” Költemény Rudnyánszky

Gyulától. — „Az emigrans életből.” Történelmi emlékek 1849—1850. Régi honvédtől. — „Az Uttörök és Földön járó csillagok Gabányi Árpádtól. (Husz képpel) — „Idegen földön. Az orosz határtól Párisig.” Jurjevskaja Katalin hercegnő emlékirataiból. — „Herceg Lobkovice Rudolf altábornagy. A budapesti új hadtestparancsnok.” (Arcképpel.) — Posta a hadviselés szolgálatában. — Kémek és tudósítók a hadviselés szolgálatában. — „Cleopatra” Sardon új drámája. (Képpel) — Divattudósítás: Téli kalapok* (4 képpel) — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Sakjáték. — Képtalány. — Mi ujság? — Halalozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Hetinaptár. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Ujdonságok”-kal együtt 3 frt. Ugyancsak a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetemutca 4. sz.) megrendelhető, a „Képes Néplap” legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 1 frt.

Beküldetett.

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65 per Meter — glatt und gemustert (ca. 2500 verschiedene Farben und dessins) — vers. roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépôt G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Bármely alkalomra LEGSZEBB EMLÉK EGY SZÉP FÉNYKÉP!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint

fényképészeti műtermemben,

mely a legkitűnőbb gépekkel van berendezve, a legfinomabb kidolgozásu, **aisittől életnagyságu fényképek** készülnek.

Régi fényképeket megújítok, továbbá kis képekről akár milyen nagyobb fényképet készítek. S miután a legkitűnőbb vegyészek lemezeit használom, azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen ködös időben néhány pillanat alatt a legsikerültebb felvételt eszközölhetem.

A n. é. közönség látogatását kérve, maradtam alázatos szolgálja

HEGEDŰS VILMOS,
fényképész.

Üzlethelyiség: özv. Seresnő-féle saját házában, dr. Reis ur lakásával szemben.

SIMA FERENC KÖNYVNYOMDÁJA SZENTESÉN.

Elvállal minden, a

könyvnyomdászat körébe vágó munkákat,

ugymint:

diszes számlák, jegyzékek és tudósító levelek, eljegyzési és esketési kártyák, izléses meghívók és táncrendek, étlapok, városi és községi hivatalos nyomtatványok;

ARJEGYZÉKEK, CIM-, ASZTALI ÉS NÉVJEGYEK, GYÁSZLAPOK, táblás kimutatások, takarékpénztári mérlegek, időszaki és folyóiratok, hirdapok, művek, diszes kivitelű szalag-aranyozások,

IPAR ÉS KERESKEDELMI KÖRLEVELEK, ügyvédi és irodai nyomtatványok, levélpapírok és borítékok cégnyomással, falragaszok stb. stb. minden szín és nagyságban, **gyors, pontos, izléses és jutányos áron.**

Ugyanitt a

„SZENTESI LAP”

cimű vegyes tartalmu közlönyre, mely immár a **huszadik évi folyamába lépett,** — előfizetések elfogadtnak, hirdetések felvétetnek.